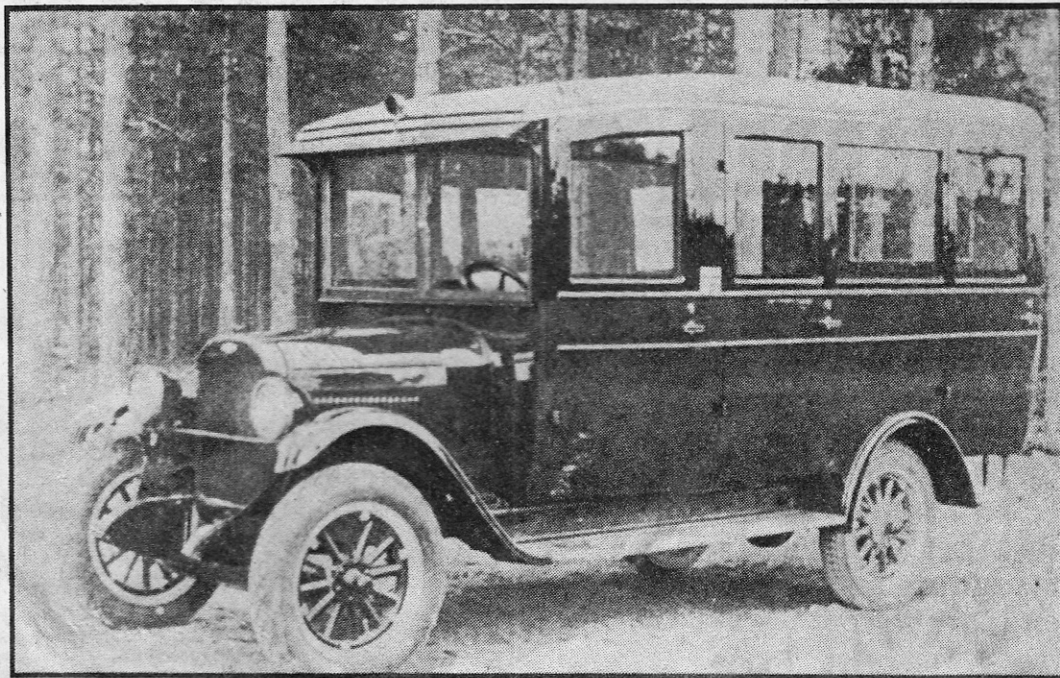

Hade Järbo kunnat få en STORINDUSTRI?

Gene Dagblad fredag 18 april 1980

Så här såg en av de första bussarna ut från Järbo Karosserifabrik.

Tidskriften "Från Gästrikland 1979" utgiven av Gästriklands kulturhistoriska förening kommer ut i dag.

Lennart Ödeen anmäler här fem av de sex artiklarna. Den sjätte, "Gävle stads styrelse under 1630-talet" av Erik Brännman kommer att behandlas i en särskild artikel.

SVINDLANDE TANKE

"År 1921 hade en yngling i Jäderås, Hilding Englund, blivit intresserad av ett nytt fortskaffningsmedel, bussen, och han anade att den skulle ha framtiden för sig och vara värd att satsa på. Med hjälp av fadern byggde han i ett uthus en liten buss, och snart fick han tillstånd att med den trafikera den nya linjen Järbo—Sandviken—Gävle. Men varför inte tillverka flera bussar? I Järbo uppfördes 1924 Englunds Karosserifabrik, som snart utvidgades och gav arbete åt ett 80-tal personer. Englund var före sin tid när det gällde att konstruera bussar, och företaget hade säkert kunnat utvecklas till en storindustri, om han haft en lämplig ekonom vid sin sida".

Ovanstående är citat ur en uppsats, "Småindustrier i Järbo" av Joel Järbing i "Från Gästrikland 1979".

Tidskriften, som är redigerad av Göran Severin i samarbete med Hartvig Hermansson och Elon Sandberg, har i år inget gemensamt tema men fyra av de sex uppsatserna är närbesläktade. De handlar alla om småindustri i Gästrikland.

Småindustri kan bli storindustri. Hade Englunds Karosserifabrik kunnat bli det? Vilken svindlande tanke! En bilindustri av Volvos eller SAAB-Scantias storlek i den lilla Gästrikorten Järbo.

Nu gick det inte så. Englunds karosserifabrik blev konkursmässig och övergick till nya ägare som lade ner verksamheten.

□ GAV SIG INTE

Englund gav sig dock inte utan byggde en ny fabrik som numera drivs under namnet AB Järbo Karosserifabrik. De 4—5 man som jobbar där tillverkar inte längre motorfordon av olika slag utan är sysselsatta med bilreparationer, lackering, tillverkning av miljöhytter, inredning av transporthissar och skolbussar.

Karosserifabriken har blivit en av många småindustrier i "Gästriklands Småland", som Järbo kallas med anledning av den flora av skiftande småindustrier som växt upp där.

Några exempel på nu existerande företag: Järbo Spinneri AB, Norrlands Vaddfabrik, Gästrikhus AB, Jäderbergs Snickerifabrik, Järbo Stegfabrik, Järbo Nya Mekaniska verkstad, Järbo Bryggeri, Elektro-Kapsel AB, Kungsbergs Stenhuggeri.

Varför spirar, blomstrar, ibland vissnar så många företag i så vitt skilda branscher i en så liten ort som Järbo? Är människorna där mer företagsamma och initiativrika än på andra orter — och i så fall vad beror det på?

I en annan uppsats "Hantverkare och småindustri i Sandviken" undrar Elvert Eriksson varför inte järnverket dragit med sig flera följdindustrier än vad som blivit fallet. Han tror att det beror dels på närheten till Gävle dels på det faktum att Sandvik AB redan tidigt började förädla sina produkter själva.

I Sandviken skulle alltså i motsats till i Järbo konkurrensen från en stor centralort och förekomsten av en övermäktig storindustri ha verkat förlamande på småföretagargandan.